

Тематичний розділ: 4.Вища школа

О.Л.Тамаркіна

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри іноземних мов

Сумського національного аграрного університету

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕНСИВНОГО МЕТОДУ

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

В даній статті автором розглядається питання про те, що у сучасному світі вивчення та володіння англійською мовою є важливим аспектом в усіх галузях сучасного життя. Світ задає тенденції до вивчення англійської мови, тож не тільки ті люди, які хочуть оволодіти спеціальністю філолога чи перекладача, повинні вивчати іноземну, але й ті, хто працюють в сфері ІТ-технологій, туризму, та інші. Англійська мова є інструментом для досягнення успіху в професійному плані, саморозвитку, та спілкуванні з іноземцями в тих чи інших ситуаціях. Але так буває, що старі тактики вивчення мови стають неефективними, або ж учні залишаються на одному рівні та їм стає важко розвиватися далі та опановувати мову. Тож в такому випадку інтенсивне навчання є ідеальним інструментом аби рухатися далі. Навчальні заклади використовують застарілі тактики вивчення мови, які є не досить ефективними в порівнянні з інтенсивними методами навчання. Однією з позитивних сторін навчального процесу часто відмічають ефективний підхід до викладання, що спонукає учнів бажати досягнення таких покращень на кожному уроці. Такий підхід вимагає використання декількох методичних прийомів одночасно, щоб покрити обсяги матеріалу та зацікавити студентів для подальшого зворотного зв'язку зі викладачем одночасно. Крім цього, за умов інтенсивного навчання педагоги часто застосовують окремі елементи позитивного психологічного впливу, такі як загальна мотивація для підвищення рівню зворотного зв'язку та відвідування занять, подолання мовного бар'єра через детермінацію проти тривожності та спонукальні розмови зі студентами на індивідуальному рівні чи рівні підгрупи. Елементи інтенсивних методів пришвидшують та покращують якість вивченого матеріалу, оскільки сприяють запам'ятовуванню великого обсягу інформації за мінімальний проміжок часу. Методи інтенсивного навчання здебільшого асоціюється з прискореним вивченням іноземних мов. Елементи інтенсивних методів на заняттях з англійської мови допомагають студентам зосередитися на вивченні предмету. Невелика кількість учасників навчального процесу дозволяє викладачу спокійно контролювати кожного студента, а також допомагає колективу розкрити можливості.

Ключові слова: *інтенсивний метод, сугестопедичний метод, ділова гра, навчальна група, методика інтенсивного навчання іноземних мов.*

Постановка проблеми. Всім, звичайно ж, давно відомо, що знання будь-якої іноземної мови може стати у нагоді в житті. Знаючи іноземну мову ми можемо отримувати більше інформації з різних носіїв, це може бути ваш комп'ютер, - де вся технічна інформація написана англійською мовою, комп'ютерні програми, ви можете читати книги в оригінальному варіанті, переклад не завжди об'єктивно відображає щирі почуття й емоції, які вклав у роман автор.

У зв'язку з активністю вивчення англійської мови вищих навчальних закладах перед викладачем іноземних мов постає проблема віднайти якісно нові та інтенсивні методи навчання іноземних мов, які б полегшили процес сприймання та засвоєння студентами іншомовного матеріалу мовних ЗВО. Оскільки метою навчання іноземної мови є оволодіння нею як засобом комунікації для успішного виконання подальшої професійної діяльності, студенти мають оволодіти вміннями професійно спрямованого мовлення. Проблема формування англомовної компетентності в говорінні майбутніх професіоналів актуальною. Тому і відбувається активний пошук нових методик і технологій для підготовки у ЗВО майбутніх фахівців, які б могли відповідати вимогам сучасного спеціаліста.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику інтенсивного навчання досліджували та висвітлювали у своїх наукових працях такі вчені: Дослідженням інтенсивних методів навчання англійської мови займалися такі вчені, як: Акопян В. Г., Бориско Н. Ф., Гегечкорі Л. Ш., Завгородній В. А., Китайгородська Г. О., Леонтьєв О. О., Лозанов Г., Онищук В. А., Петрусинский В. В., Bancroft W. J., Gardner R. C., Shirvan M. E. Аналіз систем праць цих авторів засвідчує їхні спільні вихідні позиції, близькі трактування основних методичних понять і категорій, спільність психологічних і лінгвістичних вихідних положень. Ця принципова спільність дозволяє відносити всі ці

методичні системи до одного напрямку, який передбачає посилення активності викладача, студентів, їхнього спілкування та взаємодії з метою прискореного засвоєння знань, формування вмінь і навичок англомовного спілкування.

Виклад основного матеріалу. Методи вивчення іноземних мов змінювалися з розвитком суспільства, відповідаючи рівню його розвитку. Найкращий спосіб вивчення мови – це той, який ви розумієте найкраще. Однак, якої б різноманітністю не відрізнялися би ці методи, все одно впродовж історичних умов сформувалася низка інтенсивних методів вивчення мови. Термін «інтенсивне навчання» з'явився ще в 60-х рр.. Існує два основних методи інтенсивного навчання. Один з них розробив болгарський психотерапевт Георгій Лозанов, методика якого зветься сугестопедичною. Сугестопедичний метод базується на несвідомому освоєнні нової для людини мови. В ході цього методу в головному мозку людини активізуються резервні можливості. Сугестопедичний метод вважається психологами ефективним тому, що в ході нього створюється найпотужніша мобілізація сил та мотивація людини до навчання, притуплюється сором'язливість, скутість та страх незнання, формується вміння запам'ятовувати велику кількість іноземних слів за короткий проміжок часу, а також розвивається навички використовувати фрази в різних смислових ситуаціях. Таким чином, методика Лозанова передбачає всебічне занурення в іншомовне середовище, в той час, як класична шкільна методика пропонує нам спочатку вивчення всіх правил та особливостей мови, а вже потім здобуття розмовних навичок. У цьому й полягає відмінність. Науковець впевнений, що кожна здорова людина певною мірою піддається навіюванню. А слідом суб'єкти пізнання вчаться боротися зі страхом перед навчанням і залишати минулі невдачі позаду, зосередитися на певному предметі вивчення та поліпшити пам'ять, а також перебудувати мислення та сприйняття чужої мови. Встановлюється підсвідомий зв'язок «особистість – середовище» [5]. Дидактична сугестія вміщує в себе особливі прийоми, які оптимізують процес навчання. І художня сугестія націлена на використання елементів різних сфер мистецтва, чи то музики, живопису, тощо,

з метою емоційного впливу на учнів. Основна ціль сугестопедії – це ненапруженість та легкість навчального процесу. Урок повинен бути націленим на позитивні емоції та активізувати усвідомлене та неусвідомлене засвоєння інформації.

Звичайне заняття у рамках інтенсивного методу ми можемо поділити на три кроки. Перший крок – це подання нового навчального матеріалу (наприклад, перегляд коротенького відео, пов'язаного з темою заняття, а саме архітектура, що вбирало в себе нову лексику, яку студенти виписували собі в зошити); другий – це підготовка у практиці мовлення, а саме тренування утворювати діалог іноземною мовою (розбитися на пари та підготувати власні діалоги, які повинні були містити в собі обговорення переглянутого відео та передати через діалог власне відношення до теми, яка була відображена в ньому); та третій крок полягає у застосуванні цього діалогу на практиці (презентація власних діалогів перед всіма присутніми). Така методика була б добре сприйнята студентами, навіть, презентування малюнків, як матеріалу до діалогів, аби інформація краще сприймалася. Додатковий матеріал вони мушили знайти самостійно за допомогою комп'ютера та Інтернету.

Китайгородська Г. [4]. є основоположником методу, який полягає в активізації резервних можливостей особистості й колективу. Ці методи є взаємозалежними та тісно пов'язаними один з одним. Вони є найефективнішими засобами прискореного навчання та полегшують запам'ятовування великого обсягу матеріалу за мінімальний проміжок часу. Науковець притримується думки, що група повинна складатися не більше, ніж з 10-12 осіб, аби кожен зміг охопити та зрозуміти матеріал. Кількість учасників навчального процесу може варіюватися до 20 чоловік.

Елементи інтенсивних методів на заняттях з англійської мови допомагають студентам зосередитися на вивченні предмету. Це дозволяє викладачу спокійно контролювати кожного студента, а також допомагає розкрити свої приховані можливості. Крім того, важливим на думку науковця, є

розміщення студентів під час занять. Найкраще, коли вони сидять зручно напівколом. Це сприяє полегшенню спілкування через створення природних умов спілкування, та полегшеному зоровому контакту. Саме це, на нашу думку, і поєднує в собі методику Лозанова – сугестію, яка також використовується у методиці Китайгородської.

Інтенсивне навчання має вмотивований характер, тобто студенти точно знають, не тільки що вони вивчають, а також для чого вони вивчають певний матеріал.

Більшість викладачів під час звичайних занять використовують деякі елементи інтенсивних методів, наприклад такі як:

- більшість уваги приділяється навичкам усного мовлення, та сприйняття вимови на слух;
- постійна робота над сприйняттям та вимовою, інтонацією протягом всіх занять;
- набуття навичок усного вираження власних думок англійською мовою (подолання мовного бар'єру);
- застосування в процесі занять рольових ігор, обговорень, усних презентацій, діалогів;
- включення учнів з початку навчання в активну мовну практику;
- оптимізація процесу навчання – побудова програм навчання з урахуванням індивідуальних цілей учнів, вивчення тільки потрібного матеріалу [4, с. 72].

Інтенсивне вивчення іноземної мови також може бути виконане за допомогою рольових або ділових ігор. Для успішного навчання мовам використовують ігровий метод. Існує багато видів таких ігор, які

використовують як і з навчальною метою, так і для вирішення реальних життєвих проблем.

Ділова гра, за визначенням А. Вербицького, є формою відтворення предметного та соціального змісту майбутньої професійної діяльності спеціаліста, моделювання тих систем відносин, які є характерними для цієї діяльності як цілого [1, с. 130]. Ігровий цикл поділяється на три етапи: перший – розробка та підготовка гри, проведення гри та підведення підсумків. Як приклад застосування ігрового методу, який націлений на запам'ятовування нової лексики, розглянемо наступну гру. Викладач заздалегідь готує лексику на окремих папірцях, одне слово – один папірець. Лексика відповідає темі заняття, але треба зауважити, що ця лексика вже засвоєна. Студенти мають виходити один за одним та обирати один з папірців, не знаючи, що саме за слово написано на ньому. Після того як вони побачили, що саме вони обрали, їхня задача показати це слово тільки жестами, інші мали це слово відгадати англійською. Гра такого типу сприяє кращому запам'ятовуванню, оскільки задіює уяву. Саме тому, прийоми та методи інтенсивного навчання вимагають гарної попередньої підготовки, такої як пошук, відбір, структурування лексичного матеріалу, розробка граматичного та комунікативного аспектів вивчення, з урахування особливостей груп студентів.

Отже, інтенсивний метод навчання іноземній мові охоплює три сфери: методiku викладання, дидактику та психологію. Тому, на нашу думку, саме це сприяє збільшенню обсягу і швидкості засвоєння матеріалу; кількості та варіативності прийомів навчання і вправ; щільності спілкування; активізації психологічних резервів особистості тих, кого навчають.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи роздуми про ефективність інтенсивних методів, варто відзначити, що їх використання дозволяє формувати й активізувати мовленнєві вміння за короткий термін у межах певного набору тем і ситуацій, що відбираються відповідно до комунікативних потреб студентів. Це забезпечує високу мотивацію навчання. Позитивно впливає на

засвоєння матеріалу організаційна система занять: розподілення студентів за ролями, стимулюючі етюди, проблемний характер занять, використання музичного фону. Все це не викликає дискомфорту, студенти відчують задоволення від занять. Поряд із перевагами можна відзначити певні недоліки та невирішені проблеми: зосередження на мовленнєвій діяльності веде до того, що недостатньо уваги приділяється роботі над мовним матеріалом. Це потребує включення до системи занять тренувальних вправ і граматичних пояснень. Найбільш ефективним є використання інтенсивних методів у невеликих групах за наявності відповідної кваліфікації викладача.

Список використаної літератури.

1. Вербицкий О. О. Ділова гра як метод активного навчання / О. О. Вербицкий // 2002. – № 3. – С. 129-142.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. — К.: Либідь, 2005. – 400 с.
3. Карпенко Л. А. Влияние размера учебной группы на успешность совместной познавательной деятельности / Л. А. Карпенко // Вопросы психологии. – 1984. – № 1. – С. 71–75.
4. Китайгородская Г. А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г. А. Китайгородская. – М. : Изд-во МГУ, 1986. 175 с.
5. Лозанов Г. К. Ускоренное обучение и возможности человека / Г. К. Лозанов // Перспективы. Вопросы образования. – № 1-2. – UNESCO, Париж. – М., 1982.
6. Lozanov G. Suggestopaedia — Desuggestive Teaching, Communicative Method on the Level of the Hidden Reserves of The Human Mind / G. Lozanov — Vienna, 2005. – 140 с.

Tamarkina O. Peculiarities of the intensive method of foreign language teaching in a higher school.

In the article the author considers the problem of teaching any foreign language modern world. Mastering English is an important aspect in all areas of modern life. The world is setting trends for learning English, so not only those people who want to master the profession of philologist or translator should study foreign, but also those who work in the field of IT, tourism, and others. English is a tool for professional success, self-development, and communication with foreigners in certain situations. But it happens that the old tactics of language learning become ineffective, or students remain at the same level and find it difficult to develop further and master the language. So in this case, intensive training is an ideal tool to move on. Educational institutions use outdated language learning tactics that are not effective enough compared to intensive teaching methods. One of the positive aspects of the learning process is often the effective approach to teaching, which encourages students to want to achieve such improvements in each lesson. This approach requires the use of several techniques at the same time to cover the amount of material and interest students in further feedback to the teacher at the same time. In addition, in intensive learning, teachers often use certain elements of positive psychological impact, such as general motivation to increase feedback and attendance, overcoming the language barrier through determination against anxiety, and stimulating conversations with students at the individual or individual level. Elements of intensive methods speed up and improve the quality of the studied material, as they help to memorize a large amount of information in a minimum period of time. Intensive learning methods are mostly associated with accelerated learning of foreign languages. Elements of intensive methods in English classes help students focus on learning the subject. A small number of participants in the learning process allows the teacher to calmly control each student, and also helps the team to discover opportunities.

Key words: *intensive method, suggestopedic method, business game, study group, methods of intensive foreign language teaching.*